

pro ACTIUNEA CATOLICA ROMANA

Tribuna libera pentru unirea Bisericilor fundata in 1955 de
CONSTANTIN DRAGAN

Monsiniorul Alberto Canestri, a trecut la cele vesnice

Cu adâncă emoție facem cunoscut cititorilor noștri că în ziua de 11 Martie s'a stins din viață Monsiniorul Alberto Canestrari, un vechi și neprețuit prieten al Românilor.

Ingerul cernit a venit într-o seară de priniăvară să ducă în lumea dreptilor sufletul sfânt și generos al acestui credincios slujitor al altarului, a cărui viață, în întregime dedicată lui Dumnezeu și Bisericii, a fost și rămâne pentru toți cei care s'au împărțășit din înțelepciunea, dragostea și omnia sa, o pildă vie și un îndreptar de trăire cu adevărat creștină.

Director spiritual al Colegiului « Pio Romano » (astăzi Institutul Sf. Ioan Damaschinul) până în 1951, Monsinior Canestri a fost pentru mulți, tineri teologi români veniți la Roma să se adăpe la izvoarele învățaturii și ale credinței catolice, un părinte și un mare plămuitor de suflete sacerdotale.

Se născuse în preajma Crăciunului anului 1882, la Forlì, în Romagna, unde și-a făcut primele studii, intrând, apoi la vârsta de 13 ani, în seminar.

La 23 ani e hirotonit preot, la Roma.

După primul război mondial, la care participă în calitate de capelan militar, e numit profesor la seminarul de la Fano, pe coasta adriatică, unde rămâne până în 1926, când e chemat la Roma ca părinte spiritual și profesor de filosofie morală la « Propaganda Fide », și de drept canonic la Institutul juridic « Sant'Apollinare », mai târziu asimilat Universității Lateraniene.

În 1935 e numit judecător al Tribunalului ecleziastic roman Sacra Romana — funcție pe care o desfășoară până la ieșirea la pensie, în 1956, an în care e numit postulator al procesului de beatificare a Papii Pius IX. Incepe să scrie viața acestui mare papă reformator în urma vizitei pe care i-o face, în vila sa de la Marino, în apropiere de Roma, Ioan XXIII, fost coleg de studii al Mons. Canestri și admirator devotat al predecesorului său atât de nedreptățit de istorie. În 1967 apăreau cele patru volume ale substanțialei și bogat documentatei lucrări, în care, la meritele unei proze de cea mai bună calitate literară se adaugă acelea ale unei riguroase obiectivități științifice.

Cine citește prefața la primul volum al acestei biografii, nu poate să nu vadă o misterioasă legătură providențială între evenimentele majore ale vieții autorului acestei biografii și acela care avea să devie, în anii bătrâneții, scopul ei unic, Vlăstar al unei familii nobile dar decăzute în urma unui dezastru

financiar, una din acele familii care vedeau în papalitate, dar mai ales în persoana lui Pius IX marea piedecă în calea renașterii politice și a unității Italiei, Alberto Canestri intra împotriva voinței părinților săi în seminar, « membru al familiei » lui Pius IX — el însuși originar din Romagna « fiu al său, scrie în prefața primului volum al lucrării, hrănit cu pâinea și cu învățătura sa în seminarul pontifical de la Roma ».

« Si astfel în 1909, datorându-i tot cece aveam eram și aveam să fiu, am fost hirotonit preot ».

Printr'o altă surprinzătoare intervenție a Providenței, era apoi chemat să participe la postulajia procesului de beatificare a venera-

tului său Părinte.

Patru sunt « intențiile » care îl hotărâse pe Mons. Canestri să scrie viața lui Pius IX: « ispășirea păcatului rudelor sale, care luptaseră împotriva Papii; plata unei sfinte datorii de recunoștință pentru titlul de fiu adoptiv al Papii; slujirea credincioasă a Bisericii prin revendicarea cinstei marelui persecutat; și păzirea fidelă a moștenirii sfântului său coleg Ioan XXIII, care a murit cu dorința de a-l duce cât mai repede pe Pius IX la altare.

Exemplara biografiei, care pe Mons. Canestri l'a costat cinci ani de muncă nepregetată, avea să realizeze în plin « intențiile » autorn-

(Urmare în pag. 2)

Papa Ioan XXIII împreună cu Mons. Alberto Canestri la Marino

SPERANTE ECUMENICE

Ziarul Vaticanului, « L'Osservatore Romano », a publicat de curând un lung articol al președintelui Comisiei Episcopale pentru ecumenism, Mons. Giuseppe Marafini.

Articolul, intitulat « Speranțele ecumenismului », contestă, cu o argumentație întemeiată pe fapte și nu pe simple impresii personale, criticile aduse ecumenismului contemporan de volumul « Cattolicesimo in decomposizione » (Catholicismul în descompunere) de Louis Bouyer. « E drept că unele episoade și tendințe, mai mult sau mai puțin legate de mișcarea ecumenică, pot justifica oarecare alarmă » — admite Mons. Marafini. Totuși ele nu sunt suficiente pentru a putea discređita o mișcare promovată de Conciliul Vatican II și condusă cu înțelepciune de Sfântul Seaua ».

« Nu sunt, oare, sută la sută pozitive renunțarea la polemicele ranchiunoase, dispariția neîncrederilor confesionale, instaurarea unor raporturi frățești între cei care au primit botezul în Christos, desvoltarea dialogului teologic și a colaborării ca mărturie a fidelității față de Mântuitorul comun, într'o lume secularizată? ».

Ecumenismul conține energii înnoitoare care se fac simțite în multe sectoare ale vieții bisericesti. El e prezent, de multe ori în chip hotărâtor, în frământările post-conciliare pe care Biserica a acceptat să le înfrunte în dorința de a fi cât mai fidelă cuvântului lui Dumnezeu. Si e știut că toate aceste frământări înnoitoare, care comportă inevitabile situații de criză, pătrund din ce în ce mai adânc în Liturghie, în teologie, în cateheză, în viața pastorală; într'un cuvânt în toate sectoarele în care se articulează și se concretizează misiunea Bisericii. Ecumenismul a adus un dinamism nou în Biserică și nu se mulțumește să intervină marginal în problemele majore ale creștinătății, ci pătrunde în însuși centrul realității bisericesti; face deosebire între moștenirea autentică a credinței și formulările ei pe plan istoric; înțelege problemele privitoare la raporturile dintre teologia catolică și alte teologii; introduce un sens al ierarhiei în adevărurile revelate; descopere în structurile Bisericii ceea ce e constructiv și răspunzător voinței dumnezeescului ei întemeietor, făcând deosebire între aceste date și ceea ce se datorește evoluției istorice; solicită înnoirea interioară, care se manifestă printr'o întoarcere la

origini și la valorile esențiale: promovează dialogul și-l înalță la rangul de metodă a propăvăduirii mântuirii la oamenii de azi: susține cu tărie că unitatea nu înseamnă uniformitate și că un pluralism legitim nu duce, cum s'ar putea crede, la divizare, ci contribuie la o fecundare reciprocă a doctrinelor compatibile cu unitatea esențială ».

« Orizonturi noi se deschid în felul acesta cercetării teologice — continuă mons. Marafini — și drumuri noi vieții și acțiunii Bisericii în contextul lumii ».

Nota tipică a tuturor acestor instanțe, virtutea care alimentează ecumenismul, e speranța. Fiindcă ecumenismul își încredințează destinul puterii unificatoare a Duhului Sfânt, crede în dorința adâncă a creștinilor de a se uni și de a se regăsi frați întru Christos, și vede în dialog instrumental potrivit pentru stabilirea unor noi raporturi de comuniune. « În fața încetinelei cu care înaintează, în fața nesigurănelor și a prea puținelor succese ale dialogului, în fața intransigenței pozițiilor, a lipsei de încredere din partea unora dintre părțile dialogante și a barierelor încă de netrecut, ecumenismul nu desnădăjduiește. Are încredere în puterea rugăciunii lui Christos, care a cerut Tatălui unitate pentru discipolii Săi, și crede în acțiunea Spiritului Sfânt, capabil să facă să vibreze inimile amorțite și să adune laolaltă mădulele imprăștiat ale Trupului tainic al lui Christos. Ecumenismul — serie mai departe Mons. Marafini — nădăjduiește să-și găsească un aliat în aspirația omului de azi, hotărât îndreptat spre unitate și spre înfrățirea universală ».

Ecumenismul e totuși « conștient de piedecile puse în calea sa de istorie și de patimile omenești. El nu vrea ca adevărul să fie prețul unirii și nu cedează la ispita unui irenism și a unei nepăsări aride. Cunoaște trufia și șovăiala, așa cum e conștient de iluziile în care pot cădea cei care se socotesc inspirați de Dumnezeu în munca lor pentru refacerea unității, și experimentează zilnic urmările păcatului, care sunt divizarea și ruperea legăturii cu Dumnezeu și cu oamenii. De aceea e prudent și înaintează fără aroganță și fără anticipări înșelătoare ».

Ce speră ecumenismul, dacă nu refacerea unității Bisericii, așa cum e voită de Christos? — se întreabă autorul articolului. Multe Bise-

rici membri ai onsiului Mondial al Bisericii cred că acest Consiliul a și realizat unitatea la care creștinătatea aspiră de atâtea veacuri. Lucrul acesta e inadmisibil chiar în viziunea lumii protestante, de oarece Consiliul Bisericii nu are o autoritate riguroasă eclesială ».

« Pe de altă parte — amintește Mons. Marafini — în întrunirea de la Delhi Consiliul Mondial al Bisericii a elaborat o declarație asupra unității care e foarte departe de ceea ce tradiția catolică socotește că e nota constitutivă a Bisericii voite de Christos. Dacă nu se va ajunge la un acord asupra unității, ecumenismul riscă să se împiedece în drumul său în echivocuri primejdioase sau să-și piardă scopul originar ».

Pentru evitarea unui astfel de risc, Mons. Marafini sugerează « precizarea necesității unității văzute ». Fiindcă « unitatea în timpul escatologic nu e suficientă. E necesară unitatea Bisericii în timpul prezent. Unitatea în dragostea frățească nu e decât primul pas spre comuniunea eclesială perfectă, care trebuie construită în toată plenitudinea ei ».

În fața dialogului inter-confesional, care a ajuns atât de departe și care nu poate dura la infinit, conștiința ecumenică e solicitată să examineze cu toată atenția doctrina unității.

Primul « coeficient al unității » e credința. Se cere așadar unitatea într'o credință înțeleasă nu numai ca atitudine și ca orientare subiectivă a spiritului către Dumnezeu, ci ca ansamblu de adevăruri în care *toți* să credem. Si tocmai asupra acestui aspect al credinței lipsește acordul între Biserici; un acord pentru a cărui realizare ecumenismul autentic lucrează fără preget și cu încredere, pe un drum plin de greutate. La acest acord nu se va ajunge desigur cu acceptarea unui numitor comun minim de adevăruri, ci precizându-se care e doctrina adevărului revelat. Criteriul nu e reducerea Crezului, ci interpretarea unitară a întregului patrimoniu al credinței creștine ».

Aplicarea criteriului pluralismului teologic și al ierarhiei adevărurilor revelate a permis « împingerea dialogului teologic pe tărâmurile în care o înțelegere părea imposibilă, și aceasta ne îngăduie să sperăm într'o sporire a punctelor de convergență între difreitele confesiuni ».

Al doilea « coeficient al unității » e pentru mons. Marafini eclesiologia. Biserica e « un corp organic, articulat ierarhic sub cărmuirea succesivului lui Petru. În această structură constitutivă se integrează realitățile Bisericilor locale. Mișcarea ecumenică trebuie să reparcurgă retrospectiv, de la azi la ieri, drumul pe al cărui parcurs s'au produs despărțirile creștine. O « interpretare greșită a unității eclesiale a provocat acea proliferare de Biserici și comunități, mai ales în ambianța Reformei, care demonstrează cu prisosință la ce consecințe dureroase duce renunțarea la viziunea de trup a Bisericii: un trup structurat organic și avându-l drept cap văzut pe păstorul suprem care stă pe tronul lui Petru ».

Mons. Marafini încheie, cu urarea că așa cum catolicii, presați de ecumenism, caută azi o reinterpretare a primatului și a infalibilității Papii la lumina indicațiilor și deschiderilor aduse de doctrina Conciliului Vatican II, tot așa frații despărțiți să-și revizuiască la randul lor doctrinele eclesiologice și să nu refuze fără apel primatul Papii, de a cărui acceptare depinde unirea lor cu Biserica catolică.

Urmare din p. 1)

lui; cu excepția ultimei — împlinirea dorinței lui Ioan XXIII de a grăbi beatificarea înaintașului său — rămasă încă neîmplinită. Cele patru volume ale Vieții « incomodului » Papă Mastai-Ferretti sunt însă o mărturie de care mai curând sau mai târziu se va ține desigur seamă la redeschiderea acestui proces de beatificare.

În afară de prețioasa biografie care, cum spunem, are meritul de a fi și un model de critică istorică a sbuciumatei epoci a pontificatului lui Pius IX, Mons. Alberto Canestri a lăsat literaturii bisericesti o bogată moștenire de scrieri ascetice, de articole destinate misiunilor, de meditații și de articole de drept publicate în diferite reviste juridice.

O activitate culturală și științifică dintre cele mai rodnice, dusă cu nestrămutat entuziasm și luciditate până în ultimele luni ale vieții, completată de opera predicatorului, care

știa să vorbească sufletelor și conștiințelor fără zorzoane retorice, cu un limbaj simplu și convingător, expresie a unui spirit cristalin obișnuit să spună lucrurilor pe nume și să pună binele Bisericii mai presus de orice.

Întru amintirea nepretuțului prieten al Românilor care a fost totdeauna Mons. Alberto Canestri, Prea Sfințitul Vasile Cristea, episcopul românilor catolici de rit oriental din lumea liberă, a slujit, împreună cu șase preoți, o splendidă Liturghie cântată în rit bizantin român, urmată de Parasta, la biserica Institutului Sf. Ioan Damaschinul, aceiași unde ani de-arândul Mons. Canestri a ascultat cu părintească dragoste și înțelegere problemele de conștiință și de credință ale tinerilor teologi al căror director și îndrumător spiritual a fost, într'o vreme în care Colegiul pontifical « Pio Romano » reprezenta o etapă importantă în formația spirituală a tineretului catolic român.

La Fundatia Europeana Dragan din Atena

O mare întrunire ecumenica

O mare întrunire ecumenică, organizată de Fundația Europeană Drăgan în colaborare cu un Comitet de reprezentanți laici ai Bisericilor ortodoxă, catolică romană, evanghelică și armeană, a catalizat o mulțime enormă, aparținând diferitelor confesiuni creștine, în sala de conferințe a Societății de Arheologie de la Atena.

Manifestația, care se încadrează în inițiativele pentru celebrarea Săptămânii de rugăciune pentru Unitatea Creștinilor, a fost onorată de prezența Monsiniorului Efthymios, episcop de Acheloos, care-l reprezenta pe arhiepiscopul Atenei și Primate al Bisericii Greciei, Mons. Ieronymos, de numeroase personalități religioase și culturale, cum și de o reprezentanță a presei locale.

Printre personalitățile religioase prezente în sală au fost notați: arhiepiscopul Bisericii catolice romane în Grecia, Mons. Benediktos, arhiepiscopul Australiei, Mons. Iezekiel, arhiepiscopul catolicilor armeni, mitropolitul ortodocșilor armeni, mons. Isaac, reprezentantul Bisericii greco-catolice, o reprezentanță a Sinodului Bisericii evanghelice a Greciei în frunte cu președintele său, și numeroși prelați și preoți aparținând tuturor Bisericilor.

În cursul acestei « Întruniri de dragoste », cum manifestația a fost definită de organizatorii săi, au vorbit reprezentanții diferitelor confesiuni reprezentate, corurile au intonat imnuri sacre, și au fost proiectate câteva filme în culori în timp ce evenimentele religioase cele mai importante ale timpului nostru erau evocate de înregistrări pe bandă.

Din partea laicilor ortodocși a vorbit armatorul J. Latsis, care a enunțat tema întrunirii -- dragostea pe care Christos și-a întemeiat întreaga filosofie, și pe care a pus-o la temelie celei mai desăvârșite religii a lumii: creștinismul.

Conferențiarul a subliniat apoi « fericita coincidență » a acestei întruniri de dragoste

între creștini aparținând diferitelor confesiuni cu a douăzeci și doua aniversare a înălțării la tronul patriarhal a Sanctității Sale Patriarhul Ecumenic Athenagoras I care, « cu înțelepciunea primită în dar de la Dumnezeu, a conceput ideea unirii și cu adevărată

Un aspect al sălii

dragoste frățească a purces la drum, împreună cu Papa Paul VI, pe calea trasată de Domnul Nostru Isus Christos, care e calea iubirii și a datoriei. Acești doi mari oameni ai Bisericii vrednici de numele și de rolul încredințat lor de Providență, au știut să uite tristul trecut cum și reacțiile actuale, și să facă din misiunea lor o operă, dând clerului și popoarelor lumii un exemplu de urmat pe care nici un creștin, oricărei Biserici i-ar aparține, nu are dreptul să-l ignoreze ».

Dl. Latsis și-a încheiat cuvântarea cu urări de viață lungă pentru Sanctitățile lor Papa Paul VI și Patriarhul Ecumenic Athenagoras I și pentru toți ceilalți capi de Biserică, pentru ca « să poată îndeplini mandatul lui Christos, care e dragostea între toți oamenii ».

Au luat apoi cuvântul Mons. N. Delendas, din partea catolicilor, Mons. Mectoupien din partea armenilor, și Mons. G. Pentelios din partea protestanților. Corul ortodox a fost dirijat de maestrul Th. Stanitsas.

În cursul manifestației a fost citit următorul mesaj adresat întrunirii de Patriarhul Athenagoras: « Adânc mișcați mulțumim Comitetului promotor al manifestației de azi, binecuvântându-i pe toți. Fenomenul important al epocii noastre e faptul că oamenii se iubesc ca frații ».

Profesorul A. Panotis a citit apoi telegrama trimisă întrunirii de doct. J. C. Drăgan.

După ce își exprimă părerea de rău de a nu putea fi prezent la întrunire dr. Drăgan scrie: « Unirea Bisericilor e scopul suprem

al Fundației mele, de oarece cred cu tărie că pacea și fericirea omenirii nu pot fi realizate decât prin unitate.

Fundația Europeană Drăgan face eforturi concrete în toate țările unde își desfășoară activitatea, pentru a ajuta realizarea unității spirituale a tuturor creștinilor pe calea indicată de Isus Christos și de Apostolii săi. Cele două simpozioane pentru sărbătorirea în comun a Paștelui organizate de Fundația noastră, la Roma și la Atena, au fost primite cu toată înțelegerea de marea masă creștină și au fost binecuvântate de căpeteniile tuturor dogmelor creștine.

Ma rog lui Dumnezeu ca întrunirea din seara aceasta să rămână un moment crucial în istoria unității ».

Profesorul Panotis a prezentat apoi și a explicat câteva diapozitive și filme în culori ale întâlnirilor dintre Papă și Patriarhul Ecumenic, însoțind proiecțiile cu înregistrarea pe bandă a vocilor celor doi protagoniști ai ecumenismului zilelor noastre.

O altă întrunire ecumenică, deosebit de importantă, s'a desfășurat, de la 5 la 7 Ianuarie, la Creta, unde Academia ortodoxă a organizat o consultare ecumenică la nivel teologic asupra temei « Semnificația Tradiției în înnoirea și unitatea Bisericii ». Principalele teme în discuție au fost: « Tradiția după teologia protestantă contemporană »; « Puterea ecumenică de înnoire luată de Biserică din Tradiție »; și « Tradiția Bisericii ca element fundamental de înnoire ».

Ecumenismul de ieri si de azi într'un discurs al arhiepiscopului Bisericii anglicane

Dedicată Săptămânii de rugăciune pentru Unitatea Creștinilor, a avut loc, la Catedrala de la Canterbury, o ceremonie religioasă în cursul căreia arhiepiscopul Bisericii anglicane, doct. Michael Ramsey, a pronunțat un splendid discurs, confruntând situația de ieri a Mișcării ecumenice cu situația ei actuală.

«Acum câțiva ani era, în Săptămâna de rugăciune pentru Unitate, ceva nou și entuziasmant și-a început discursul arhiepiscopul anglican. A fost o experiență emoționantă când am predicat pentru prima oară în catedrala catolică romană de la Westminster, și când Cardinalul Heenan a predicat, deasemeni pentru prima dată, în catedrala Sf. Pavel.

Cu puțini ani în urmă mulți dintre voi au început să facă atâtea lucruri noi, de pildă să practice cultul într'o biserică pentru ei nefamiliară, sau să colaboreze cu membrii altor Biserici, lucru pe care înainte nici nu l'ar fi visat. Cât de noui, cât de entuziasmante erau toate acestea! Simțeați că făureați împreună istoria!»

«Astăzi însă — a continuat oratorul — simt în jur un sentiment de frustrare. Mișcarea ecumenică a început să dea semne de oboseală și entuziasmul s'a stins. Au fost, între timp, unele neplăceri, ca retragerea anglicanilor metodiști, în 1969. Tinerii creștini simt că Mișcarea ecumenică, care odată era o aventură nouă, a devenit o rutină de oameni bătrâni. Și, la drept vorbind, acest sentiment al decăderii se simte mai ales în preajma Săptămânii de rugăciune pentru Unitate.

N'ar trebui totuși să fie așa, astfel de sentimente sunt greșite. Dacă Săptămâna aceasta e cu adevărat o săptămână de rugăciune, în ea nu e loc nici pentru frustrare, nici pentru indiferență. Noi participăm la rugăciunea Domnului nostru Isus Christos.

Atunci când voi și eu ne rugăm, rugăciunea noastră poate fi distrată sau indiferentă numai dacă nu suntem în contact spiritual cu Christos. Dar când El se roagă, se adresează Tatălui său cu încredere și cu biruința în suflet. În capitolul al șaptesprezecelea al Evangheliei Sfântului Ioan vedem cum cuvintele sale de rugăciune se amestecă cu cuvinte de poruncă și de hotărâre. «Tată, eu vreau ca ei (și se refera la noi toți discipolii săi) să fie cu mine acolo unde voi fi eu». Aceasta înseamnă cu El, împărțind unitatea, adevărul și sfințenia sa. Oricât de slabe ar fi rugăciunile voastre din Săptămâna aceasta, ele sunt cuprinse în decisiva, victorioasă rugăciune a lui Christos. El vrea ceva. Cine suntem noi pentru a fi descurajați, sau sceptici, sau indiferenți? El vrea ca unitatea să se împlinească cu adevărat și în chip desăvârșit. Și apoi, Christos se ruga în timp ce urca drumul Calvarului; și scopul său s'a împlinit tocmai prin Cruce și prin Înviere. Mișcarea ecumenică își are Calvarul și Paștele său».

După această splendidă introducere arhiepiscopul Ramsey a recapitulat ceea ce încu-

rajant și pozitiv în Mișcarea ecumenică a zilelor noastre, amintind în primul rând «conștiința de a fi toți creștini» și «obiceiul de a ne ruga și a lucra împreună». Apoi a invitat credincioșii să-i mulțumească lui Dumnezeu pentru creierea a două noi Biserici unite în Asia: Biserica unită a Indiei de Nord și Biserica unită din Pakistan, eveniment pe care arhiepiscopul Ramsey l'a definit «o sfidare pentru noi cei de aici».

Vorbind apoi despre Biserica catolică, doct. Ramsey a amintit, printre evenimentele deosebit de importante pentru ecumenism, noul «motu proprio» papal asupra căsătoriilor mixte, și cuvintele cu care, în 25 octombrie 1970 Paul VI asigura că «nu se va avea nici o încercare de micșorare a prestigiului legitim și a marelui patrimoniu de cuceernicie și de datini al Bisericii anglicane atunci când Biserica catolică o va putea îmbrățișa pe sora ei iubită, în vechia comuniune a familiei lui Christos».

«Implicațiile cuvintelor Papii — a continuat arhiepiscopul de Canterbury după ce a citat pasajii din scrisoarea sa către Papă — pot fi examinate atât de catolici cât și de

anglicani, și de lucrul acesta se va ocupa Comisia internațională catolico-anglicană».

Doctorul Ramsey a amintit apoi noul și îmbucurătorul entuziasm pentru acțiunea locală a Bisericilor, «care totuși trebuie să fie controlată cu atenție, pentru ca eforturile locale pentru unitate să nu fie frustrate de lipsa legăturilor de comuniune și de întregire a Bisericilor într'un tot».

Doct. Ramsey a examinat apoi situația relațiilor anglicano-metodiste, al căror viitor va fi discutat de Sinodul general al Bisericii anglicane în întrunirea sa din Iulie, și a încheiat subliniind că «servirea practică a umanității», mai ales a celor suferinzi și neprivilegiați, trebuie să continue de oarece pune în practică Porunca a doua a Decalogului, dar «nu trebuie să facă uitată Porunca întâia asupra realității lui Dumnezeu».

«Primul nostru efort, atunci când lucrăm împreună a spus arhiepiscopul Ramsey — trebuie să fie acela de a-l mărturisi pe Dumnezeu în dreptatea și îndurarea Sa și de a-l duce la el pe alții.

«Întoarce-te la Mine, spune Christos, și eu mă voi întoarce la tine».

Ortodocsii strâng rândurile

Comunitatea ortodoxă din Franța se îndrumă spre raporturi mai strânse cu Patriarhatul Ecumenic al Constantinopolului. Stirea a fost dată de un comunicat oficial difuzat de Mitropolitul Meliton al Calcedoniei, exarh al Patriarhatului ecumenic Athenagoras în Franța, de mons. Georges, arhiepiscopul credincioșilor ortodocși de origine rusă din Occident, și de episcopul său auxiliar, Mons. Metodiu.

În comunicat, reproduș de presa italiană, se spune că «e confirmată existența și consolidarea legăturilor canonice care uneau și continuă să unească arhidieceza ortodoxă multinațională din Europa occidentală, al cărei sediu arhiepiscopal se află la Paris, cu sfântul Tron patriarhal ecumenic și apostolic de la Constantinopol».

«Faptul acesta e deosebit de important — comentează ziarul catolic italian «L'Avvenire» — de oarece reprezintă o etapă pozitivă pentru unitate și va influența raporturile dintre Patriarhatul de la Constantinopol și cel de la Moscova, între care, chiar recent, s'au ivit unele neînțelegeri provocate de poziția comunității ortodoxe din Statele Unite. Constantinopolul deține un primat spiritual în ambianța Bisericilor ortodoxe, pe când Moscova are cel mai mare număr de credincioși.

O lovitură dată prestigiului religios al Patriarhatului Moscovei s'a avut în 1931, când refugiații din Rusia au încercat să se orga-

nizeze autonom, și din motiv că nu puteau accepta în nici un fel un «modus vivendi» cu revoluția bolșevică.

Patriarhul de Constantinopol, preocupat de împrăștierea ortodocșilor, a sprijinit atunci constituirea unui «exarhat rus» provizoriu al Europei occidentale. A luat astfel naștere comunitatea ortodoxă franceză care, acum zece ani, când Patriarhul Ecumenic a început acțiunea pentru reîntregirea creștinilor, s'a dovedit a fi unul din principalele motive de neînțelegere cu Moscova. Aceasta susținea că nu poate exista o comunitate numită rusă fără ca această comunitate să fie sub jurisdicția ei. S'a ajuns în felul acesta la suprimarea exarhatului, ai cărui membri n'au isbutit, cum se spera, să stabilească contacte cu Patriarhatul de la Moscova. Situația avea apoi să se deterioreze într'atât încât ortodocșii ruși din Franța s'au declarat «independenți». Aproximativ de Constantinopol reprezintă acum sfârșitul despărțirii și reunificarea cu patriarhatul ecumenic.

«Aceasta nu va înlesni desigur destinderea dorită de Moscova. Cu patriarhatul Moscovei există o seamă de motive de tensiune datorită autocefaliei noii Biserici ortodoxe din Statele Unite, autorizată de acest Patriarhat, problemei mănăstirilor de la Muntele Athos, și deciziilor în materie de intercomuniune luate de Sinodul Bisericii ortodoxe a Rusiei».